

ضوابط علمی و فنی فروشندگان گیاهان دارویی

(ابلاغیه شماره ۳۵۴۰۲/۵ مورخ ۱۳۹۷/۸/۲۷ رئیس کل دادگستری خراسان رضوی)

با استناد به اختیار حاصله از بندهای (ک، و، ز، ج) ماده ۳۷ قانون نظام صنفی و بند (ه) ماده ۴۹ قانون مذکور و با عنایت به ماده ۳ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۴۴، ضوابط علمی و فنی فروشندگان گیاهان دارویی به شرح ذیل تصویب می‌شود:

ماده ۱: تعاریف و اصطلاحات کار رفته در آئین نامه

(الف) فروشگاه گیاهان دارویی: مکانی است برای نگهداری موقت، عرضه و فروش گیاهان دارویی و مفردات طب سنتی ایرانی
(ب) فروشنده گیاهان دارویی: کسی است که به اصول شناسایی، نگهداری و عرضه مفردات طب سنتی ایران آگاهی کافی داشته و آموزشهای لازم را سپری نموده است.

(پ) مفردات طب سنتی ایرانی: به ۳ گروه از داروهای طب سنتی اطلاق می‌گردد که شامل:

۱- گیاهان دارویی: گیاهانی که اثرات درمانی برای انسان داشته و فرآوری صنعتی خاصی بر روی آنها اعمال نشده و مصرف آنها در مقادیر معمول سمیت ندارد.

۲- جمادات و معدنیات: ترکیبات معدنی که در مقادیر معمول اثرات درمانی خاصی دارند.

۳- اجزاء حیوانی: برخی از داروها که منشأ حیوانی داشته و در مقادیر معمول اثرات مضر برای انسان ندارند.

(ت) ویزیت: فرآیند مشاوره با بیمار که در طی آن از چندویچون بیماری و یا علائم بیماری پرس‌وجو شده و در صورت لزوم نتایج آزمایشات پاراکلینیکی وی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

(ث) معاینه: فرآیندی که در آن درمانگر با یا بدون ابزاری خاص بخشی از بدن را به کمک لمس، نگاه، سمع، دق و ... مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

(ج) نسخه: نوشته‌ای که از سوی پزشک یا کارشناسان پیراپزشکی دارای شماره نظام صادر و به امضاء و مهر نظام پزشکی مربوطه مهور است.

(چ) داروی گیاهی: دارویی که توسط مراکز مجاز، فرآوری شده و به یکی از اشکال معمول دارویی همچون شربت، قرص، کپسول، شیاف و ... درآمده و دارای شماره سری ساخت و شماره ثبت دارو (IRC) از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

(ح) گیاهان دارویی بسته‌بندی شده: گیاهان دارویی که توسط واحدهای بسته‌بندی مجاز تولید و دارای شماره پروانه می‌باشد.

(خ) بالک: گیاهان دارویی بسته‌بندی نشده که به صورت فله عرضه می‌شوند.

ماده ۲: محدوده عملکرد و اقلام قابل عرضه

فروشنده گیاهان دارویی صرفاً مجاز به فروش گیاهان دارویی سالم و بهداشتی در محل فروشگاه گیاهان دارویی دارای پروانه کسب می‌باشد، اما مجاز به ویزیت، معاینه، درخواست آزمایش و رادیوگرافی، داروسازی، بسته‌بندی و ترکیب نمودن گیاهان نیست و لیکن مجاز به عرضه گیاهان دارویی بصورت مخلوط با ذکر نوع مفردات در حضور مراجعه‌کننده می‌باشد.

تبصره ۱: فهرست مفردات طبی قابل عرضه در فروشگاه گیاهان دارویی به شرح ضمیمه ۲ اعلام می‌گردد.

تبصره ۲: ارائه و فروش عرقیات و محصولات بهداشتی گیاهی غیردارویی که توسط شرکت‌های مجاز دارای شماره ثبت، پروانه بهداشتی و بهره‌برداری تولید شده‌اند بلامانع است.

تبصره ۳: عرضه و فروش هرگونه داروی شیمیایی، داروی ترکیبی گیاهی و شیمیایی، داروی دست‌ساز، داروهای فاقد برچسب، داروهای تولید شده در مراکز غیرمجاز، انجام فرمولاسیون، عرضه گیاهان دارویی آلوده و یا تاریخ مصرف گذشته در فروشگاه گیاهان دارویی ممنوع است. عرضه و فروش گیاهان دارویی به شکل پودر شده ممنوع می‌باشد.

ماده ۳: صرفاً ذکر عناوین فروشنده گیاهان دارویی، فروشگاه گیاهان دارویی در تابلو و یا فاکتور مجاز است.

ماده ۴: شرایط فیزیکی

شرایط فیزیکی، نحوه نگهداری، بسته‌بندی و عرضه گیاهان دارویی در فروشگاههای گیاهان دارویی تابع ضوابط و چکلیست نظارتی اعلام شده از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، همچنین استانداردهای شغلی مربوطه است.

به دلیل تأثیر منفی نور، حرارت و رطوبت بر روی اغلب گیاهان دارویی، ضروری است نگهداری گیاهان ترجیحاً در ظرف شیشه‌ای، دور از تابش مستقیم آفتاب و در محیطی که تهویه مناسبی در آن برقرار باشد انجام پذیرد. استفاده از ظروف پت و پلاستیکی توصیه نمی‌شود.

ماده ۵: شرایط متقاضی

متقاضیان علاوه بر شرایط مندرج در ماده ۳ آئین‌نامه ضوابط صدور و تمدید پروانه کسب، نسبت به ارائه گواهی‌نامه آموزشی از حوزه گیاهان دارویی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اقدام نمایند.

تبصره: دانش‌آموختگان مرتبط با کشاورزی اعم از باغبانی، زراعت، گیاه پزشکی، زیست‌شناسی (گرایش علوم گیاهی) و کارشناس منابع طبیعی در اولویت دریافت بوده و نیازی به ارائه گواهی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای ندارند.